

Sínia i pou del Gaspar

Vilobí del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Torrent de la Planota

Coordenades:

Latitud: 41.40128
Longitud: 1.65199
UTM Est (X): 387319
UTM Nord (Y): 4584181

Classificació

Número de fitxa 08304 - 107
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle s.XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ref. Cad.: 002A00015

Fitxes associades:

[Torrent de La Planota o de Bellver](#)

[Sínia del Patxó](#)

[Sínia del Temporal](#)

[Sínia del Jepet Valentí](#)

Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique

Data de registre de la fitxa: dv., 06/02/2004 - 01:00

Descripció

Conjunt format pel pou, la sínia i la bassa anomenades del Gaspar, que es troba ubicat al Nord del terme de Vilobí, a l'àrea del torrent de la Planota. El pou és una estructura circular excavada al terra de 137 cm de diàmetre, que un cop a la superfície es prolonga fins el 70 cm d'alçada. Es tracta d'una construcció senzilla feta en maó, que connecta directament amb la mina d'aigua del subsol i amb la sínia. La sínia ubicada al costat és una estructura formada per un pou d'uns 110 cm de diàmetre excavat al terra que connecta directament amb la mina d'aigua i amb el pou i es troba revestit amb rajoles. A la superfície, la boca del pou es protegeix amb una estructura rectangular feta amb maons de 146 cm de llargada x 103 d'amplada x 60 cm d'alçada. A ambdós costats d'adossen dos braços rectangulars que s'adossen a la base de 29 cm d'ample x 67 de llarg x 122 d'alçada, sobre els quals es recolzen els dos eixos, la roda central i la de pinyons, i el fust vertical que finalitzava en un arnés per l'animal. Es tracta d'una sínia de rosari.

La basa és una estructura rectangular feta amb maons i ciment amb un dels cantons superior inclinat. Les seves mides són 210 cm de llarg x 160 d'ample x 49 d'alçada.

El sistema d'utilització és senzill. Segons informació oral facilitada pel Sr. Joan Hil Rovira, en principi es comptava només amb el pou, del qual s'extreia aigua manualment per l'abastament quotidià. L'excavació de pous es feia inicialment amb una perpalina lligada a una corda, que passava per la politja de la càbria i es deixava caure des de certa altura. De tant en tant baixava un puer a retallar amb el picot, i després amb el xapo anava carregant les runes al cabàs per extreure-les.

Cap als anys 1915-1920, les necessitats d'aigua van anar creixent degut a l'extensió del regadiu, i això va provocar la construcció de sínies al costat dels pous. La sínia era semblant a un pou, amb el seu túnel i boca, i es connectava mitjançant un corredor amb la mina del pou, la qual cosa l'omplia d'aigua. L'aigua de la sínia s'extreia mitjançant un procedint mecànic, que consistia en dos eixos lligats, un vertical i un altre horitzontal, que movien una roda entorn a la qual es col·locava una cadena que anava justa dintre d'un tub. L'aigua es dipositava directament a l'estructura quadrangular que servia de bassa. Als eixos es lliga una biga de fusta de gran llargada, a l'extrem de la qual penja un tros de cuir. Aquest aparell servia per lligar un animal que donava voltes i feia girar els eixos, la roda i la cadena per extreure l'aigua. Les sínies construïdes a finals dels anys vint eren de rosari. Així l'aigua era pouada per una cadena que anava justa dintre d'un tub. Aquest tub, de tant en tant, s'estrenyia per tal de permetre la recollida de l'aigua. D'igual forma que amb els catúfols, l'aigua de la sínia anava a parar mitjançant una canalització a la bassa, on s'acumulava.

Història

La construcció de la sínia pot datar-se entorn als anys 1915-1920, quan el creixement del regadiu i les necessitats d'aigua van impulsar la construcció massiva de sínies al terme. El nom de la sínia "del Gaspar" es troba sempre relacionat amb el nom de la partida on es troba ubicada, que normalment coincideix amb el nom del propietari que en aquells moments va impulsar la seva construcció. Una riuada durant la dècada dels anys noranta la va anegar, romanen en un estat de conservació molt dolent.

